

Aşk Üzerine Psikanalitik Bir Okuma

A Psychoanalytic Reading of Love

ÖZET

Bu çalışma, aşk kavramını psikanalitik kuram çerçevesinde ele alan kuramsal bir derleme niteliğindedir. Psikanalitik literatürde aşk, tekil bir açıklama modeliyle kavramsallaştırılmaktan ziyade, farklı kuramsal yönelimler doğrultusunda öznenin ruhsal yapılanması, arzu dinamikleri ve nesneyle kurduğu ilişkinin niteliği üzerinden yeniden düşünülmüştür. Bu bağlamda çalışmada, Freudcu metapsikolojide aşkın narsisizm ve libidinal yatırım ile ilişkisi, nesne ilişkileri kuramlarında sevgi, ambivalans ve onarım süreçleriyle bağlantısı ve Lacancı yaklaşımda aşkın eksiklik ve arzu ekseninde nasıl kavramsallaştırıldığı tartışılmıştır. Ayrıca klinik yazın ışığında, narsisistik, histerik ve sınır örüntülerde aşkın farklı yaşantı biçimleri ele alınmıştır. Bu derleme, aşkı ne bütünüyle doyum sağlayan bir birleşme ne de başlı başına patolojik bir bağlanma olarak ele almakta; aksine, öznenin kendilik değeri, bağımlılık kapasitesi ve ötekiyle kurduğu ilişkiyi görünür kılan çok katmanlı bir deneyim alanı olarak değerlendirmektedir. Çalışmanın amacı, psikanalitik kuramın farklı hatları arasında bir okuma zemini oluşturarak, aşkın klinik ve kuramsal düzeyde daha bütüncül biçimde anlaşılmasına katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Aşk, psikanaliz, narsisizm, nesne ilişkileri, histeri, arzu

ABSTRACT

This study is a theoretical narrative review that examines love within psychoanalytic theory. Rather than relying on a single explanatory model, psychoanalytic approaches conceptualize love through the subject's psychic structure, dynamics of desire, and modes of relating to the object. Accordingly, love is discussed in Freudian metapsychology in relation to narcissism and libidinal investment, in object relations theories through ambivalence and reparation, and in Lacanian theory through lack and desire. Clinical literature is further considered to highlight the experiential forms of love in narcissistic, hysterical, and borderline configurations. Love is approached neither as a fully gratifying union nor as inherently pathological attachment, but as a multilayered domain revealing self-esteem regulation, dependency capacity, and the subject's relation to the Other. The aim is to offer an integrative psychoanalytic framework that supports a more comprehensive understanding of love at both theoretical and clinical levels.

Keywords: Love, psychoanalysis, narcissism, object relations, hysteria, desire

GİRİŞ

Aşk, psikanalitik düşüncede yalnızca romantik bir duygu ya da kişilerarası bir bağlanma biçimi olarak değil; öznenin kendilik deneyimi, ötekilikle kurduğu ilişki ve tanınma ihtiyacıyla yakından ilişkili bir ruhsal yaşantı alanı olarak ele alınmaktadır (Freud, 1914/2001; Benjamin, 2017). Bu nedenle psikanalitik literatürde “aşk nedir?” sorusu çoğu zaman “aşkta hangi ruhsal düzenekler çalışır, hangi nesne ilişkileri canlanır, arzu nasıl konumlanır?” sorularıyla birlikte ele alınır (Mitchell, 1988; Benjamin, 1988). Kuramsal gelenekler arasında farklar belirgindir: Freudcu metapsikoloji aşkı libidinal yatırım, narsisizm, idealizasyon ve kayıp ekseninde okurken (Freud, 1914/1957; Freud, 1917/1957), nesne ilişkileri geleneği aşkı içsel nesne dünyası, ambivalans ve onarım kapasitesi üzerinden düşünür (Klein, 1946; Winnicott, 1965; Fairbairn, 1952). Lacancı yaklaşım ise aşkı nesnenin “ne olduğu”ndan çok öznenin yapısal eksikliği ve arzu mantığı bağlamına yerleştirir; aşkı tamamlanma vaadinden ziyade arzuyu düzenleyen bir ilişki kipi olarak kavramsallaştırır (Lacan, 1949/2006; Lacan, 1958/2006; Fink, 1995).

Bu çalışma, bu üç ana hattı birbirinden kopuk biçimde sunmak yerine aralarındaki süreklilikleri ve gerilimleri görünür kılmayı hedefler: (a) Freud'da idealizasyon ve narsisistik yatırımın kırılabilirliği; (b) nesne ilişkilerinde ambivalansı taşıma ve ötekiyi ayrı özne olarak tanıma kapasitesi; (c) Lacan'da eksiklik ve arzu üzerinden “tam birleşme” mitinin imkânsızlığı. Klinik bölümde ise narsisistik, sınır ve histerik örüntülerde aşkın işlevi (kendilik değeri regülasyonu, kayıp kaygısı, arzusun sürdürülmesi) tematik olarak tartışılır (Kernberg, 1975; McWilliams, 2011).

Baran Şeker ¹

How to Cite This Article

Şeker, B. (2026). Aşk üzerine psikanalitik bir okuma. *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) 12(3), 405-409. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19291165>

Arrival: 27 January 2026

Published: 28 March 2026

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Psikolog, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0009-0005-6051-5553

YÖNTEM

Bu çalışma, psikanalitik kuram ve klinik yazında “aşk” kavramını tartışan klasik metinler ile çağdaş psikodinamik kaynakları bir araya getiren anlatı temelli (narrative) bir derlemedir (Grant & Booth, 2009). Anlatı derlemelerin amacı, sistematik derlemeler gibi tüm literatürü kapsamak değil; kavramları tematik kümeler halinde düzenleyerek kuramsal süreklilikleri, ayrışmaları ve klinik çıkarımları görünür kılmaktır (Greenhalgh, Thorne, & Malterud, 2018). Bu doğrultuda metin, Freudcu metapsikoloji, nesne ilişkileri kuramları ve Lacancı yaklaşım eksenlerinde yapılandırılmış; klinik bölümde ise psikodinamik literatürde sık kullanılan kişilik örgütlenmesi/klinik örüntü çerçeveleri izlenmiştir (Kernberg, 1975; McWilliams, 2011).

Freudcu Metapsikolojide Aşk (Narsisizm, Yatırım, İdealizasyon, Kayıp)

Freud’da aşk, libidonun nesneye yatırımıdır; ancak bu yatırım benlikten bütünüyle kopuk değildir. “Narsisizm Üzerine” metni, sevilen nesnenin çoğu zaman benliğin idealleştirilmiş yönlerini taşıdığını; bu yüzden aşkın, kaçınılmaz biçimde narsistik bir bileşen içerdiğini gösterir (Freud, 1914/1957). Freud’un anaclitik ve narsistik nesne seçimi ayrımı burada açıklayıcıdır: anaclitik seçim erken bakım ilişkilerinin izlerini taşıırken, narsistik seçim öznenin “kendisine benzer/olmak istediği” figüre yönelmesiyle karakterizedir (Freud, 1914/1957). Bu ayrımın klinik karşılığı açıktır: bazı aşk ilişkilerinde sevilen nesne, kendilik değerini düzenleyen bir “yansıma alanı” gibi işlev görebilir. Bu durum özellikle narsistik örüntülerde daha görünür hale gelir (Kohut, 1971; Kernberg, 1995). Burada Freudcu çerçeve, “aşkın sadece ötekine yönelim değil, aynı zamanda benliğin düzenlenmesi” olduğunu düşünmeyi mümkün kılar.

Âşık olma deneyiminde sık görülen idealizasyon, Freudcu çerçevede benlik idealinin nesneye aktarımıyla ilişkilendirilebilir: özne, kendi eksikliklerini sevilen nesnede telafi ediyormuş gibi bir bütünlük yaşantısı kurar (Freud, 1914/1957). Ancak bu bütünlük kalıcı değildir; nesnenin ayrı ve sınırlı bir özne olması, kaçınılmaz olarak hayal kırıklığı ve çatışmayı doğurur. Kernberg, özellikle romantik ilişkilerde idealizasyonun hızla değersizleştirmeye dönebileceğini ve bunun patolojiyle ilişkili bir kırılma alanı yaratabileceğini vurgular (Kernberg, 1995).

Aşkın yoğunluğu kaybın yoğunluğunu da belirler. “Yas ve Melankoli”, sevilen nesnenin kaybının yalnızca dışsal bir yitim değil, libidinal yatırımın çözülmesi olduğunu vurgular (Freud, 1917/1957). Yas sürecinde libido nesneden geri çekilerek yeni yatırımlara açılabilirken, melankolide nesneyle özdeşleşme benlikte kendine yönelen bir saldırıya dönüşebilir. Bu metin, aşk kaybının bazı öznelere neden yoğun değersizlik ve kendini suçlamayla yaşandığını anlamak için temel bir zemin sunar (Freud, 1917/1957; Green, 1999).

Freud’un aktarım üzerine vurgusu, aşkın klinikte “sadece dış ilişkide” değil, terapötik alanda da yeniden sahnelendiğini gösterir. Aktarım, öznenin eski nesne ilişkilerini ve duygulanım kalıplarını terapist figürü üzerinde yeniden kurmasıdır (Freud, 1912/1958). Aşk/idealizasyon/rekabet gibi duygulanımlar bu alanda görünür hale gelebilir; bu da aşkı, öznenin ilişkisellik düzenini anlamak için klinik olarak değerli bir pencereye dönüştürür.

Nesne İlişkileri Kuramlarında Aşk (İçsel Nesne Dünyası, Ambivalans, Onarım)

Nesne ilişkileri yaklaşımı, aşkı yalnızca “libidonun nesneye yönelimi” olarak değil, erken ilişkilerin içselleştirilmiş temsillerinin güncel ilişkide yeniden canlanması olarak ele alır (Fairbairn, 1952). Bu bakış, yetişkin aşk ilişkilerinin neden bazen geçmişten gelen güçlü duygulanım izleriyle yüklendiğini anlamayı kolaylaştırır.

Klein (sevgi–saldırganlık ve ambivalans)

Klein, ilişkilerde sevgi ve saldırganlığın birlikte var olduğunu; erken dönemde “iyi” ve “kötü” nesne temsillerinin bölünmesinin kaygıyla baş etmenin ilkel bir yolu olduğunu belirtir (Klein, 1946). Depresif konuma geçişle birlikte nesne hem iyi hem kötü yönleriyle birlikte algılanabilir; bu bütünleştirme kapasitesi suçluluk ve onarım arzusunu doğurur (Klein, 1937/1998). Aşkın olgunlaşması, ambivalansı taşıyabilme ve ilişkiyi “bölmeden” sürdürebilme kapasitesiyle yakından ilişkilidir.

Fairbairn (hazdan çok bağımlı sürekliliği)

Fairbairn, insan ruhsallığında temel güdünün haz değil, nesneyle bağ kurma ihtiyacı olduğunu savunur (Fairbairn, 1952). Bu perspektif, acı verici ilişkilerin neden sürdürülebildiğini açıklamak açısından önemlidir: sevilen nesne, dışsal gerçeklikte zarar verici olsa bile içsel nesne düzeninde merkezi bir yere sahip olabilir. Bu, aşkı “mantıksız bir seçim” gibi okumak yerine, içsel nesne bağlarının zorlayıcılığı üzerinden düşünmeye imkân verir.

Winnicott (olgun sevgi ve ötekinin ayrı özne oluşu)

Winnicott'a göre olgun sevgi, ne bütünüyle bağımlı birleşme ne de katı mesafe üzerinden kurulur. Öznenin “yalnız kalabilme kapasitesi” ve “ötekiyle gerçek temas” kurabilmesi, ilişkiselliğin olgunlaşmasının göstergeleridir (Winnicott, 1958; Winnicott, 1965). Bu yaklaşım, Freudcu idealizasyonun kırılmağına gelişimsel bir yanıt üretir: ötekiyi “ideal imge” değil, ayrı bir özne olarak tanımak mümkün olduğunda ilişki daha dayanıklı hale gelir.

Lacancı Yaklaşımda Aşk (Eksiklik, Arzu Ve Yanılsama)

Lacan'da aşk, nesnenin özelliklerinden çok öznenin yapısal konumuyla ilişkilidir. Öznenin simgesel düzene/dile girişi bir kayıp üretir: doğrudan tatmin ve bedensel bütünlük imkânı geri döndürülemez biçimde yitirilir. Arzu bu eksiklik etrafında örgütlenir (Lacan, 1958/2006). Bu nedenle aşk, “tamamlanma”dan çok, eksikliğin ötekinde karşılık bulacağı yanılsamasıyla çalışan bir düzeneğe dönüşebilir. Son dönem psikanalitik yazında, Lacancı aşk kavramsallaştırmalarının klinik çalışmada öznenin arzu konumunu ve ilişkiel çıkılmazlarını anlamak açısından hâlâ üretken bir çerçeve sunduğu vurgulanmaktadır (Fink, 2017).

Ayna Evresi Ve İdeal İmge

Ayna evresinde özne, kendini bütünlüklü bir imge olarak tanır; ancak bu bütünlük dışsal imgeye dayandığı için yabancılaştırıcıdır (Lacan, 1949/2006). Aşk ilişkilerinde idealize edilen öteki, sıklıkla bu erken bütünlük fantezisinin yeniden sahnelendiği figür haline gelir. Burada Freud'un idealizasyon vurgusu ile Lacan'ın imgesel bütünlük vurgusu arasında kavramsal bir köprü kurulabilir: her iki yaklaşım da aşkın “tam birleşme” vaadinin kırılmağını görünür kılar (Freud, 1914/1957; Lacan, 1949/2006).

Arzu: Eksikliğin Korunması

Lacancı çerçevede aşk, arzunun sona ermesi değil, devamı için bir koşul işlevi görebilir. Çünkü arzu, eksikliğin korunmasıyla canlı kalır (Lacan, 1958/2006). Bu, klinikte idealizasyon–bağımlılık–terk edilme kaygısının neden sık birlikte görüldüğünü açıklamaya yardım eder: öteki geri çekildiğinde özne sadece “ilişkiyi” değil, eksiklikle telafi ediyormuş gibi hissettiği düzeni de yitiriyor gibi yaşayabilir (Fink, 1995; Leader, 2011).

Klinik Görünümler (Narsisistik, Sınır Ve Histerik Örüntülerde Aşk)

Klinik psikanalitik yazında aşk ilişkileri, belirli tanısal kategorilerden ziyade öznenin kendilik örgütlenmesi, savunma düzenekleri ve ilişki kurma biçimleri bağlamında ele alınmakta; bu yaklaşım, klinik yorumun tekil vakalardan çok örüntülere odaklanmasını mümkün kılmaktadır (McWilliams, 2021).

Narsisistik örüntülerde aşk (kendilik değeri regülasyonu)

Narsisistik örüntülerde aşk, sıklıkla kendilik değeri düzenleyen bir işlev taşır. Sevilen nesne, aynalama, hayranlık ve “özel olma” duygusunu sürdürmeye hizmet edebilir (Kohut, 1971; Kohut, 1977). Bu durumda ilişkinin kırılma noktası, nesnenin ayrı özne oluşu ve beklenen aynalamanın sürmemesidir. İdealizasyon hızla değersizleştirmeye dönebilir; bu döngü, aşkın ilişkisellik boyutundan çok kendilik düzenleme boyutunun baskınlığını düşündürür (Kernberg, 1995; McWilliams, 2011).

Sınır örüntülerde aşk (yoğun bağlanma–terk edilme salınımı)

Sınır örüntülerde aşk, yoğun yakınlık arzusuyla yoğun terk edilme kaygısının aynı anda yaşanabildiği bir alana dönüşebilir. İlişki, hem “tam birleşme” fantezisi hem “ani kayıp” korkusuyla yüklendiğinde, küçük kopuşlar bile büyük çözümler gibi deneyimlenebilir (Kernberg, 1975). Bu dinamik nesne ilişkileri perspektifinde bölme ve idealizasyon/değersizleştirme döngüleriyle; Lacancı perspektifte ise eksiklik ve arzunun düzenlenmesiyle birlikte okunabilir.

Histerik aşk (arzu, üçüncülük ve aktarım)

Histeri, aşkı anlamada özgül bir pencere sunar: arzunun doğrudan doyumdan çok ertelenmiş ve dolaylı biçimlerde ifade edildiği bir ruhsal düzenek söz konusudur (Breuer & Freud, 1895/2001). Histerik örüntülerde aşk, tamamlanmaya yönelik bir birleşmeden çok, arzunun canlı tutulduğu bir sahne gibi işleyebilir.

Freud'un Dora çalışması, histerik aşkta arzu ve özdeşimlerin çoğu zaman üçgen bir organizasyon içinde kurulduğunu, doğrudan talep yerine dolaylı konumlanmaların belirleyici olabildiğini düşündürür (Freud, 1905/1953). Lacancı çerçevede ise histerik özne, kendi arzusunun çok Öteki'nin arzusuna yönelir: “Öteki benden ne istiyor?” sorusu canlı kaldıkça arzu da canlı kalır (Lacan, 1958/2006; Fink, 1995). Bu nedenle histerik aşk ilişkilerinde ulaşılması güç nesnelere yönelim, üçgen ilişkiler, “seçilmemiş olma” temaları ve idealizasyon–hayal kırıklığı döngüleri sık görülebilir (McWilliams, 2011).

Aktarım alanında histerik aşk dinamiği, terapistin arzusuna yönelik duyarlılık ve sınırların örtük biçimde sınanmasıyla görünebilir. Terapötik çalışmanın hedefi bu deneyimi normatif ölçütlerle değerlendirmek değil; aşkın hangi arzu konumunu sürdürmeye ve hangi savunma düzeneklerini örgütlemeye hizmet ettiğini anlamlandırmaktır (Freud, 1912/1958; McWilliams, 2011). Böylece “histerik aşk”, etiket değil, klinik düşünmeyi keskinleştiren bir kavramsal araç haline gelir.

Kuramlar Arası Bütünleştirme (Aynı Fenomenin Farklı Açıklama Düzlemleri)

Bu derlemenin temel iddiası, kuramların birbirini dışlayan değil, farklı düzlemlerden “aynı yoğun deneyim alanına” ışık tutan açıklamalar sunduğudur. Freud’da aşk, benlik ideali ve narsisistik yatırım üzerinden kırılğan bir bütünlük vaadi üretir (Freud, 1914/1957). Nesne ilişkileri geleneği bu kırılğanlığı, ambivalansı taşıma ve onarım kapasitesi üzerinden gelişimsel bir çerçeveye yerleştirir (Klein, 1937/1998; Winnicott, 1965). Lacan ise aynı kırılğanlığı, yapısal eksiklik ve arzunun mantığı bağlamında düşünür; bu nedenle aşkın yanılmasını “psikolojik hata” değil, öznenin kuruluş mantığıyla ilişkili bir yapı olarak ele alır (Lacan, 1958/2006; Fink, 1995).

Klinik örüntüler bu kuramsal düzlemlerin sahnesi gibidir: narsisistik aşkta kendilik değeri regülasyonu; sınır örüntülerde kayıp kaygısı ve idealizasyon-değersizleştirme; histerik aşkta arzu konumu ve Öteki’nin arzusuna yönelim. Bu şekilde metnin bölümleri “yan yana” durmaz; birbirini gerektirir.

Sınırlılıklar

Bu çalışma anlatı temelli bir derleme olduğundan, sistematik derlemeler gibi tüm literatürü kapsama iddiası taşımaz; amaç, psikanalitik kuram hatları arasında kavramsal bir okuma zemini kurmaktır (Grant & Booth, 2009; Greenhalgh et al., 2018). Ayrıca psikanalitik ekoller arasında terminolojik farklılıklar (ör. “nesne”, “arzu”, “kendilik”) aynı sözcüklerin farklı düzlemlerde kullanılmasına yol açabilir. Bu nedenle çalışma, kavramları “tek bir sözlük” altında birleştirmekten ziyade, her ekolün aşkı hangi mantıkla kurduğunu göstermeyi tercih etmiştir.

TARTIŞMA (KLİNİK ÇIKARIMLAR VE KAVRAMSAL NETLİK)

Aşkı psikanalitik düzlemde ele almak, aşkı romantik ideoloji ya da gündelik psikoloji kavramlarıyla sınırlamadan, öznenin ruhsal örgütlenmesini anlamaya açar (Mitchell, 1988; Kernberg, 1995). Klinik açıdan iki sonuç belirginleşir. Birincisi, aşk ilişkileri danışanın içsel nesne dünyasını, arzu konumunu ve kendilik değerini düzenleme biçimlerini görünür kılar; bu nedenle aşk anlatıları klinikte “ikincil” değil, çoğu zaman “merkezi” bir materyaldir (McWilliams, 2011). İkincisi, terapötik hedef “ilişkiyi düzeltmek” ya da aşkı normatif ölçütlere göre sınıflamak değil; aşkın hangi ruhsal ihtiyaçlara, hangi savunma düzeneklerine ve hangi tekrar düzeneklerine hizmet ettiğini anlamlandırmaktır (Freud, 1912/1958). Bu perspektif, aşkı bütünüyle idealleştirmeden ama patolojize de etmeden düşünmeyi mümkün kılar: aşk, bazen onarım kapasitesini genişleten bir alan, bazen de öznenin kırılğan noktalarını yoğunlaştıran bir sahne olabilir.

SONUÇ

Bu kuramsal derleme, aşkı psikanalitik kuramın farklı hatları boyunca ele alarak indirgemeci açıklamaların sınırlarını görünür kılmayı amaçlamıştır. Freudcu metapsikolojide aşkın narsisizm ve libidinal yatırım ile ilişkisi; nesne ilişkileri kuramlarında sevgi-saldırganlık ambivalansı ve onarım süreçleri; Lacancı yaklaşımda ise eksiklik ve arzu mantığı bağlamında aşkın yapısal konumu tartışılmıştır. Klinik yazın ışığında narsisistik, sınır ve histerik örüntülerde aşkın farklı biçimlerde yaşantılanabileceği gösterilerek, aşkın tek tip bir deneyim olmadığı; aksine öznenin ruhsal yapılanmasını görünür kılan çok katmanlı bir alan olduğu vurgulanmıştır.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Lawrence Erlbaum.
- Aron, L. (1996). *A meeting of minds: Mutuality in psychoanalysis*. The Analytic Press.
- Benjamin, J. (1988). *The bonds of love: Psychoanalysis, feminism, and the problem of domination*. Pantheon.
- Benjamin, J. (2017). *Beyond doer and done to: Recognition theory, intersubjectivity and the third*. Routledge.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Vol. 1. Attachment*. Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Vol. 2. Separation: Anxiety and anger*. Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Vol. 3. Loss: Sadness and depression*. Basic Books.
- Breuer, J., & Freud, S. (1955). Studies on hysteria. In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 2). Hogarth Press. (Original work published 1895)

- Fairbairn, W. R. D. (1952). *Psychoanalytic studies of the personality*. Routledge.
- Fink, B. (1995). *The Lacanian subject: Between language and jouissance*. Princeton University Press.
- Fink, B. (2017). *A clinical introduction to Lacanian psychoanalysis: Theory and technique* (2nd ed.). Harvard University Press.
- Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E. L., & Target, M. (2002). *Affect regulation, mentalization, and the development of the self*. Other Press.
- Freud, S. (1953). Fragment of an analysis of a case of hysteria ("Dora"). In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 7, pp. 1–122). Hogarth Press. (Original work published 1905)
- Freud, S. (1957). Mourning and melancholia. In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 14, pp. 237–258). Hogarth Press. (Original work published 1917)
- Freud, S. (1957). On narcissism: An introduction. In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 14, pp. 67–102). Hogarth Press. (Original work published 1914)
- Freud, S. (1958). The dynamics of transference. In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 12, pp. 97–108). Hogarth Press. (Original work published 1912)
- Fromm, E. (1956). *The art of loving*. Harper & Row.
- Grant, M. J., & Booth, A. (2009). A typology of reviews: An analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*, 26(2), 91–108.
- Green, A. (1999). *The work of the negative*. Free Association Books.
- Greenhalgh, T., Thorne, S., & Malterud, K. (2018). Time to challenge the spurious hierarchy of systematic over narrative reviews? *European Journal of Clinical Investigation*, 48(6), e12931.
- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. Jason Aronson.
- Kernberg, O. F. (1995). *Love relations: Normality and pathology*. Yale University Press.
- Klein, M. (1946). Notes on some schizoid mechanisms. *The International Journal of Psycho-Analysis*, 27, 99–110.
- Klein, M. (1998). *Love, guilt and reparation and other works 1921–1945*. Vintage. (Original work published 1937)
- Kohut, H. (1971). *The analysis of the self*. International Universities Press.
- Kohut, H. (1977). *The restoration of the self*. International Universities Press.
- Lacan, J. (2006). The mirror stage as formative of the I function. In *Écrits: The first complete edition in English* (B. Fink, Trans., pp. 75–81). W. W. Norton. (Original work published 1949)
- Lacan, J. (2006). The signification of the phallus. In *Écrits: The first complete edition in English* (B. Fink, Trans.). W. W. Norton. (Original work published 1958)
- Laplanche, J., & Pontalis, J.-B. (1973). *The language of psycho-analysis* (D. Nicholson-Smith, Trans.). Hogarth Press.
- Leader, D. (2011). *What is madness?* Penguin.
- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process* (2nd ed.). Guilford Press.
- Mitchell, S. A. (1988). *Relational concepts in psychoanalysis: An integration*. Harvard University Press.
- Ogden, T. H. (1994). The analytic third: Working with intersubjective clinical facts. *The International Journal of Psychoanalysis*, 75, 3–19.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119–135.
- Winnicott, D. W. (1958). The capacity to be alone. *The International Journal of Psycho-Analysis*, 39, 416–420.
- Winnicott, D. W. (1965). *The maturational processes and the facilitating environment*. International Universities Press.